Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas

(2001/C 240 E/11)

(Text av betydelse för EES)

KOM(2001) 125 slutlig — 2001/0077(COD)

(Framlagt av kommissionen den 13 mars 2001)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el [1] och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas [2] har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av inre marknader för el och gas.

(2) Erfarenheterna från genomförandet av direktiven visar på de stora fördelar som de inre marknaderna för el och gas innebär när det gäller ökad effektivitet, prissänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister vidlåder dock fortfarande marknaderna och de kan förbättras ytterligare.

(3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. Europaparlamentet uppmanade i sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaderna.

(4) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande inre marknad rör tillträde till näten och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.

(5) För att uppnå icke-diskriminerande tillträde till näten är det av avgörande betydelse att oberoendet för den systemansvarige för överföringssystemet säkerställs. Bestämmelserna om åtskillnad mellan verksamheterna bör därför skärpas. För att säkerställa icke-diskriminerande tillträde till distributionsnäten bör krav på åtskillnad mellan verksamhetsgrenarna införas för systemansvariga för distributionssystem både när det gäller el och gas.

(6) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från åtskillnadskraven.

(7) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till viktiga transportstrukturer och liknande infrastruktur, inbegripet lagring och andra stödanläggningar, skall bli öppna och tydliga, förutsägbara och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering.

(8) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 90/547/EEG av den 29 oktober 1990 om transitering av elektricitet genom kraftledningsnät [3] och rådets direktiv 91/296/EEG av den 31 maj 1991 om transitering av naturgas genom gasledningsnät [4] bör åtgärder vidtas för att se till att ordningarna för tillträde till transitering, inbegripet gränsöverskridande transitering mellan medlemsstater, blir enhetliga och icke-diskriminerande.

---

[1] EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

[2] EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

[3] EGT L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/75/EG (EGT L 276, 13.10.1998, s. 9).

[4] EGT L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 95/49/EG (EGT L 233, 30.9.1995, s. 86).

(9) Oberoende nationella tillsynsmyndigheter behövs om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. De bör minst ha befogenhet att fastställa eller godkänna överförings- och distributionstariffer och tariffer för tillträde till anläggningar för flytande naturgas (LNG-anläggningar) innan de träder i kraft.

(10) Tillsynsmyndigheten bör kunna godkänna tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller en systemansvarig för en LNG-anläggning, eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om.

(11) Av konkurrens- och sysselsättningsskäl bör fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt blir tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.

(12) Gas- och elkunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för el och gas bör likväl ske stegvis, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.

(13) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens kommer skillnaderna mellan medlemsstaterna att försvinna stegvis. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.

(14) I direktiv 98/30/EG anses tillträde till lagring som tillträde till en del av gassystemet. Mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av den inre marknaden bör ytterligare åtgärder vidtas för att förtydliga bestämmelserna om tillträde till lagring och andra stödtjänster, och för att ytterligare särskilja driften av överförings- och distributionssystemen samt gaslagring och LNG-anläggningar.

(15) Nästan alla medlemsstater har valt att säkerställa konkurrensen på elproduktionsmarknaden genom ett öppet tillståndsförfarande. Om tillräcklig elproduktionskapacitet inte anläggs på grundval av tillståndsförfarandet bör dock medlemsstaterna få trygga försörjningen genom anbudsförfarande.

(16) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas och lämpliga åtgärder bör vidtas om försörjningstryggheten äventyras.

(17) Medlemsstaterna bör tillförsäkra alla kunder rätten att få tillgång till elförsörjning av en bestämd kvalitet till överkomliga och rimliga priser. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla högsta möjliga kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktivet. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.

(18) Kravet på att kommissionen skall underrättas om avslag på ansökan om tillstånd att anlägga ny produktionskapacitet har visat sig vara onödigt administrativt arbete, och bör därför tas bort.

(19) Direktiven 96/92/EG och 98/30/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

(20) I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen såsom de kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget kan målen för den planerade åtgärden, nämligen att skapa fullständigt fungerande inre el- och gasmarknader där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna och kan därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre uppnås på gemenskapsnivå. Detta direktiv inskränker sig till det minimum som krävs för att nå detta mål och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.

(21) För att lika behandling vid tillträde till el- och gasnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering bör direktiven 90/547/EEG och 91/296/EEG upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar i direktiv 96/92/EG

Direktiv 96/92/EG ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 skall ändras på följande sätt:

a) Punkt 9 skall ersättas med följande:

”9. *slutförbrukare*: konsument som köper el för eget bruk,”

b) Punkt 22 skall ersättas med följande:

”22. *icke-hushållskund*: konsument som köper el som inte är avsedd för det egna hushållet; begreppet omfattar producenter, överförings- och distributionsföretag och grossister.”

2. Artikel 3 skall ersättas med följande:

"*Artikel 3*

1. Medlemsstaterna skall, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, säkerställa att elföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt elmarknad. Medlemsstaterna får inte diskriminera mellan sådana företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom elsektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse säkerhet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd. Sådana tjänster skall vara klart definierade, öppna och tydliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara. För att kunna tillhandahålla allmännyttiga tjänster som avser försörjningstrygghet kan medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till möjligheten att tredje part ansöker om att få tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall inom sitt territorium säkerställa alla kunders rätt att få samhällsomfattande tjänster (d.v.s. tillgång till elförsörjning av en bestämd kvalitet till överkomliga och rimliga priser). De skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och för att garantera ett starkt konsumentskydd, särskilt i form av klara och förståeliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Dessa åtgärder skall bland annat omfatta de som anges i bilagan.

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd och försörjningstrygghet särskilt genom att underhålla och anlägga nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammankopplingskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 16 och 21 i den utsträckning som tillämpningen av dem, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och i den mån handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det strider mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget."

3. Följande artikel 3 a skall införas:

"*Artikel 3 a*

1. Medlemsstaterna skall vartannat år underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att uppfylla förpliktelserna om samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. Underrättelsen skall beröra bl.a. de krav som avses i artikel 3.4 och upprätthållandet av kvaliteten på tjänsterna.

2. Kommissionen skall vartannat år offentliggöra en rapport som innehåller en analys och en effektivitetsbedömning av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet. Kommissionen skall vid behov utfärda rekommendationer om nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet."

4. Artikel 4 skall utgå.

5. Artikel 5 skall ersättas med följande:

"*Artikel 5*

1. Medlemsstaterna skall anta ett tillståndsförfarande för anläggning av ny produktionskapacitet som skall tillämpas enligt objektiva, öppna och tydliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna skall fastställa vilka kriterier som skall vara uppfyllda för att tillstånd att anlägga produktionskapacitet på deras territorium skall beviljas. Dessa kriterier kan avse

a) skydd av och säkerhet för elsystemet, installationer och tillhörande utrustning,

b) skydd av befolkningens hälsa och säkerhet,

c) miljöskydd,

d) markanvändning och lokalisering,

e) användning av allmän mark,

f) energieffektivitet,

g) primärkällornas natur,

h) sökandens egenskaper, t.ex. teknisk, ekonomisk och finansiell förmåga,

i) hur de åtgärder som antagits enligt artikel 3 har följts.

3. Tillståndsförfarandena och kriterierna skall offentliggöras.

4. Om tillståndsansökan avslås skall sökanden informeras om skälen för avslaget. Skälen skall vara objektiva, icke-diskriminerande, väl grundade och vederbörligen dokumenterade. Sökanden skall ha möjlighet att överklaga."

6. Artikel 6 skall ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 skall ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna skall se till att det finns en möjlighet att trygga försörjningen genom att ny kapacitet uppbringas genom ett anbudsförfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Anbudsförfarande får dock bara användas om den kapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet inte är tillräcklig för att trygga försörjningen."

b) Punkt 2 skall utgå.

c) Punkt 6 skall utgå.

7. Följande artikel 6 a skall införas:

"*Artikel 6 a*

1. Medlemsstaterna skall tilldela ett organ, som får vara den oberoende tillsynsmyndighet som avses i artikel 22, uppgiften att bevaka frågor som rör försörjningstryggheten. Organet skall särskilt bevaka balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas och konkurrensgraden på marknaden. Organet skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport som skall sammanfatta vad det kommit fram till i dessa frågor och vilka åtgärder som vidtagits eller skall vidtas i samband därmed; rapporten skall omedelbart överlämnas till kommissionen.

2. På grundval av den rapport som avses i punkt 1 skall kommissionen årligen överlämna ett meddelande till Europaparlamentet och rådet som analyserar olika frågor som rör elförsörjningstryggheten i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan tillgång och efterfrågan. Kommissionen skall, där så är lämpligt, utfärda rekommendationer."

8. Artikel 7.6 skall ersättas med följande:

"6. Om den systemansvarige i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med överföringssystemet att göra, skall den systemansvarige vara oberoende av annan verksamhet som inte har med överföring att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige är oberoende skall följande kriterier gälla:

a) Personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende elproduktion, eldistribution eller elförsörjning.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige skall utöva fullständig kontroll över de tillgångar som behövs för att underhålla och bygga ut nätet.

d) Den systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har i samband med att detta mål uppfylls. Planen skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs; den övervakningansvarige skall utses av och ansvara inför ordföranden eller den verkställande direktören i det integrerade elföretag som den systemansvarige tillhör. Den övervakningsansvarige skall lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten; rapporten skall publiceras."

9. Följande artikel 7 a skall införas:

"*Artikel 7 a*

Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt."

10. I artikel 8 skall följande punkter läggas till som punkterna 5 och 6:

"5. Medlemsstaterna kan begära att den systemansvarige för överföringssystemet håller en viss lägsta investeringsnivå för att underhålla och utveckla överföringssystemet, inbegripet sammankopplingskapaciteten.

6. De regler om balansering i realtid av produktion och konsumtion av el som antas av de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen skall vara öppna och tydliga och icke-diskriminerande. Tariffer och villkor för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar rådande marknadspriser, och skall innan de träder i kraft fastställas eller godkännas av de nationella tillsynsmyndigheterna."

11. I artikel 10 skall följande punkt läggas till som punkt 4:

"4. Om den systemansvarige i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med distributionssystemet att göra, skall den systemansvarige vara oberoende av annan verksamhet som inte har med distribution att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige är oberoende skall följande kriterier gälla:

a) Personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende elproduktion, elöverföring eller elförsörjning.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige skall utöva fullständig kontroll över de tillgångar som behövs för att underhålla och utbygga nätet.

d) Den systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har i samband med att detta mål uppfylls. Planen skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs; den övervakningsansvarige skall utses av och ansvara inför ordföranden eller den verkställande direktören i det integrerade elföretag som den systemansvarige tillhör. Den övervakningsansvarige skall lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten; rapporten skall publiceras.

Bestämmelserna i första och andra stycket skall gälla från och med den 1 januari 2003. Medlemsstaterna kan besluta att inte tillämpa dessa bestämmelser i fråga om integrerade elföretag som vid den tidpunkten har mindre än 100 000 kunder."

12. Följande artikel 12 a skall införas:

"*Artikel 12 a*

Reglerna i artiklarna 7.6 och 10.4 hindrar inte att ett kombinerat överförings- och distributionssystem kan drivas av en systemansvarig som är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med driften av överförings- och distributionssystemen att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande, och som uppfyller kraven i artikel 7.6."

13. Artikel 14.3 skall ersättas med följande:

"3. För att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen skall integrerade elföretag i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna produktion, distribution och försörjning samt, där så är lämpligt, upprätta en koncernredovisning för annan verksamhet utanför elsektorn på det sätt företaget hade varit skyldigt att göra om verksamheten i fråga bedrivits i separata företag. Den interna bokföringen skall innehålla en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren."

14. Artikel 15 skall utgå.

15. Artikel 16 skall ersättas med följande:

"*Artikel 16*

1. Alla medlemsstater skall säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystemen som grundas på offentliggjorda tariffer som gäller för alla berättigade kunder och som tillämpas objektivt och utan att någon systemanvändare diskrimineras. Tarifferna skall innan de träder i kraft godkännas av en nationell tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med artikel 22.

2. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet får vägra tillträde om systemet saknar nödvändig kapacitet. En väl underbyggd motivering skall ges till en sådan vägran, särskilt med beaktande av artikel 3."

16. Artiklarna 17 och 18 skall utgå.

17. Artikel 19 skall ersättas med följande:

"*Artikel 19*

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla icke-hushållskunder skall kunna välja elleverantör fritt senast från och med den 1 januari 2003. Medlemsstaterna skall också se till att samtliga kunder kan välja elleverantör fritt senast från och med den 1 januari 2005.

2. För att undvika bristande jämvikt i när elmarknaderna öppnas

a) får avtal om elleverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system, inte förbjudas om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,

b) kan kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda elleveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden befinner sig."

18. Artikel 20.4 skall ersättas med följande:

"4. I händelse av gränsöverskridande tvister skall den behöriga tvistlösande myndigheten vara den myndighet som omfattar den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet."

19. Artikel 22 skall ersättas med följande:

"*Artikel 22*

1. Medlemsstaterna skall inrätta nationella tillsynsmyndigheter. Dessa skall vara helt oberoende av elindustrins intressen. De skall åtminstone ha ensamt ansvar för att

a) fastställa eller godkänna villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer,

b) fastställa eller godkänna tariffer eller ändringar av tariffer på nationell nivå så att de avspeglar kostnader och intäkter i samband med gränsöverskridande överföring av el,

c) utforma bestämmelser om förvaltning och tilldelning av sammankopplingskapacitet i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater där sammankoppling finns,

d) fastställa eller godkänna mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella elnätet,

e) se till att bestämmelserna i artikel 3.3 och 3.4 följs.

2. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva mekanismer för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa mekanismer skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

3. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med inhemsk rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer vid brott mot sekretessbestämmelserna i detta direktiv."

20. Följande artikel 23 a skall införas:

"*Artikel 23 a*

Medlemsstaterna skall senast den 31 mars varje år informera kommissionen om föregående kalenderårs elimport från tredje land."

21. Artikel 26 skall ersättas med följande:

"*Artikel 26*

Kommissionen skall se över tillämpningen av detta direktiv och senast den [ange ett datum] och senast den [ange ett datum] överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om vilka erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och helt fungerande inre elmarknad, för att Europaparlamentet och rådet vid en lämplig tidpunkt skall kunna överväga att införa bestämmelser för att ytterligare förbättra den inre elmarknaden. Rapporten skall särskilt behandla i vilken utsträckning direktivets åtskillnads- och tarifferingsbestämmelser har bidragit till att göra tillträdet till gemenskapens elnät rättvist och icke-diskriminerande. Rapporten skall också behandla eventuella harmoniseringsbehov som inte är förknippade med detta direktiv."

22. Den bilaga vars text återfinns i bilaga I till detta direktiv skall läggas till.

Artikel 2

Ändringar i direktiv 98/30/EG

Direktiv 98/30/EG ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 skall ändras på följande sätt:

a) Följande punkt 12 a skall införas:

"12 a *stödtjänster*: de tjänster som är nödvändiga för driften av överförings- eller distributionsnät och LNG-anläggningar, inbegripet lagringsanläggningar och motsvarande flexibilitetsinstrument, lastbalansering och blandning,"

b) Följande punkt 20 a skall införas:

"20 a *icke-hushållskund*: konsument som köper naturgas som inte är avsedd för det egna hushållet; begreppet omfattar kraftproducenter, naturgasföretag och grossister."

2. Artikel 3 skall ersättas med följande:

"*Artikel 3*

1. Medlemsstaterna skall, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, säkerställa att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt naturgasmarknad. Medlemsstaterna får inte diskriminera mellan sådana företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga naturgasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse säkerhet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd. Sådana tjänster skall vara klart definierade, öppna och tydliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara. För att kunna tillhandahålla allmännyttiga tjänster som avser försörjningstrygghet kan medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till möjligheten att tredje part ansöker om att få tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukarna och för att garantera ett starkt konsumentskydd, särskilt i form av klara och förståeliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Dessa åtgärder skall bland annat omfatta de som anges i bilagan.

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd och försörjningstrygghet särskilt genom att underhålla och anlägga nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammankopplingskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 i fråga om distribution i den utsträckning som tillämpningen av den, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra naturgasföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och i den mån handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det strider mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget."

3. Följande artikel 3 a skall införas:

"*Artikel 3 a*

1. Medlemsstaterna skall vartannat år underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att uppfylla förpliktelserna om allmännyttiga tjänster, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. Underrättelsen skall bl.a. avse åtgärder som rör miljöskydd, försörjningstrygghet, skydd för kunder och slutförbrukare, social och regional sammanhållning och upprätthållandet av kvaliteten på tjänsterna.

2. Kommissionen skall vartannat år offentliggöra en rapport som innehåller en analys och en effektivitetsbedömning av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet. Kommissionen skall vid behov utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet."

4. Följande artikel 4 a skall införas:

"*Artikel 4 a*

1. Medlemsstaterna skall tilldela ett organ som får vara den oberoende tillsynsmyndighet som avses i artikel 22, uppgiften att bevaka frågor som rör försörjningstryggheten. Organet skall särskilt bevaka balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan och tillgänglig försörjning samt konkurrensgraden på marknaden. Organet skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport som skall sammanfatta vad det kommit fram till i dessa frågor och vilka åtgärder som vidtagits eller skall vidtas i samband därmed; rapporten skall omedelbart överlämnas till kommissionen.

2. På grundval av den rapport som avses i punkt 1 skall kommissionen årligen överlämna ett meddelande till Europaparlamentet och rådet som analyserar olika frågor som rör försörjningstryggheten för naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan tillgång och efterfrågan. Kommissionen skall, där så är lämpligt, utfärda rekommendationer."

5. Artikel 7 skall ersättas med följande:

"*Artikel 7*

1. Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer, med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga, som skall ansvara för drift, underhåll och utveckling av överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar inom ett visst område och deras sammankoppling med andra system för att garantera försörjningstryggheten.

2. Den som är systemansvarig för överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar skall

a) på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar,

b) får inte diskriminera systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för företag som är anknutna till denne,

c) förse övriga överförings-, lagrings-, LNG- eller distributionsföretag med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammankopplade systemet.

3. De regler om balansering av gassystem som antas av en systemansvarig för överförings- och distributionssystem skall vara öppna och tydliga och icke-diskriminerande. Tariffer och villkor för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar rådande marknadspriser, och skall innan de träder i kraft fastställas eller godkännas av de nationella tillsynsmyndigheterna."

6. Följande artiklar 7 a och 7 b skall införas:

"*Artikel 7 a*

1. Medlemsstaterna kan begära att den systemansvarige för överföringssystemet håller en viss lägsta investeringsnivå för underhåll och utveckling av överföringssystemet, inbegripet sammankopplingskapaciteten.

2. Om den systemansvarige för överföringssystemet i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med överföringssystemet att göra, skall denne systemansvarige för överföringssystemet vara oberoende av annan verksamhet som inte har med överföring att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet är oberoende skall följande kriterier gälla:

a) Personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende gasproduktion, gasdistribution eller gasförsörjning.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall utöva fullständig kontroll över de tillgångar som behövs för att underhålla och bygga ut nätet.

d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har i samband med att detta mål uppfylls. Planen skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs; den övervakningsansvarige skall utses av och ansvara inför ordföranden eller den verkställande direktören i det integrerade naturgasföretag som den systemansvarige för överföringssystemet tillhör. Den övervakningsansvarige skall lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten; rapporten skall publiceras.

Artikel 7 b

Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt."

7. I artikel 10 skall följande punkter läggas till som punkterna 4 och 5:

"4. Om den systemansvarige för distributionssystemet i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med distributionssystemet att göra, skall den systemansvarige för distributionssystemet vara oberoende av annan verksamhet som inte har med distribution att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet är oberoende skall följande kriterier gälla:

a) Personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende gasproduktion, gasöverföring eller gasförsörjning.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall utöva fullständig kontroll över de tillgångar som behövs för att underhålla och bygga ut nätet.

d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har i samband med att detta mål uppfylls. Planen skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs; den övervakningsansvarige skall utses av och ansvara inför ordföranden eller den verkställande direktören i det integrerade naturgasföretag som den systemansvarige för distributionssystemet tillhör. Den övervakningsansvarige skall lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten; rapporten skall publiceras.

Bestämmelserna i första och andra stycket skall gälla från och med den 1 januari 2004. Medlemsstaterna kan besluta att inte tillämpa dessa bestämmelser i fråga om integrerade naturgasföretag som vid den tidpunkten har mindre än 100 000 kunder."

8. Följande artikel 11 a skall införas:

"*Artikel 11 a*

Reglerna i artiklarna 7 a.2 och 10.4 hindrar inte att ett kombinerat överförings- och distributionssystem kan drivas av en systemansvarig som är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med driften av överförings- och distributionssystemen att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande, och som uppfyller kraven i artikel 7.6."

9. Artikel 13.3 skall ersättas med följande:

"3. För att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen skall integrerade naturgasföretag i sin interna bokföring särredovisa gasverksamhetsgrenarna överföring, distribution, försörjning, LNG och lagring samt, där så är lämpligt, upprätta en koncernredovisning för verksamhet utanför gassektorn på det sätt företaget hade varit skyldigt att göra om verksamheten i fråga bedrivits i separata företag. Den interna bokföringen skall innehålla en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren."

10. Artiklarna 14 och 15 skall ersättas med följande:

"*Artikel 14*

1. Alla medlemsstater skall säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar som grundas på offentliggjorda tariffer, och som gäller för alla berättigade kunder och som skall tillämpas objektivt och utan att någon systemanvändare diskrimineras. Tarifferna skall innan de träder i kraft godkännas av en nationell tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med artikel 22.

2. Systemansvariga för överföringssystem skall, vid behov och för att kunna utföra sina arbetsuppgifter, bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem på de villkor och enligt de principer som anges i punkt 1.

Artikel 15

1. Om tillträde till lagring och motsvarande flexibilitetsinstrument är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för försörjning av kunderna får medlemsstaterna välja att organisera detta tillträde enligt något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 2 och 3; detta gäller även tillträde till andra stödtjänster. Förfarandena skall användas i enlighet med objektiva, öppna och icke-diskriminerande kriterier.

2. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till systemet med avsikt att ingå försörjningsavtal med varandra på grundval av frivilliga kommersiella överenskommelser. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till systemet.

Avtalen om tillträde till systemet skall förhandlas fram med den berörda systemansvarige eller med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att naturgasföretagen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjande av systemet senast den [ange ett datum] och därefter årligen.

3. De medlemsstater som väljer ett förfarande med reglerat tillträde skall vidta nödvändiga åtgärder för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, rätt till tillträde till systemet på grundval av offentliggjorda tariffer eller andra villkor och skyldigheter för att utnyttja systemet. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå försörjningsavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare eller operatör eller ett anknutet företag."

11. Artikel 16 skall utgå.

12. Artiklarna 18 och 19 skall ersättas med följande:

"*Artikel 18*

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla icke-hushållskunder skall kunna välja gasleverantör fritt och ha samma rätt som berättigade kunder att få tillträde som tredje part för att kunna utföra sådan försörjning som avses i artiklarna 14 och 15 senast från och med den 1 januari 2004.

2. Medlemsstaterna skall se till att alla kunder kan välja gasleverantör fritt och ha samma rätt som berättigade kunder att få tillträde som tredje part för att kunna utföra sådan försörjning som avses i artiklarna 14 och 15 senast från och med den 1 januari 2005.

Artikel 19

1. För att undvika bristande jämvikt när gasmarknaderna öppnas

a) får avtal om gasleverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system, inte förbjudas om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,

b) kan kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda gasleveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden befinner sig."

13. Artikel 22 skall ersättas med följande:

"*Artikel 22*

1. Medlemsstaterna skall inrätta nationella tillsynsmyndigheter. Dessa skall vara helt oberoende av gasindustrins intressen. De skall åtminstone ha ensamt ansvar för att

a) fastställa eller godkänna villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer, och villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar,

b) utforma bestämmelser om förvaltning och tilldelning av sammankopplingskapacitet i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater där sammankoppling finns,

c) fastställa eller godkänna mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella gasnätet,

d) se till att bestämmelserna i artikel 3.3 och 3.4 följs.

2. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa mekanismer skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

3. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med inhemsk rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer vid brott mot sekretessbestämmelserna i detta direktiv."

14. Artikel 28 skall ersättas med följande:

"*Artikel 28*

Kommissionen skall se över tillämpningen av detta direktiv och senast den [ange ett datum] överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om vilka erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och helt fungerande inre naturgasmarknad, för att Europaparlamentet och rådet vid en lämplig tidpunkt skall kunna överväga att införa bestämmelser för att ytterligare förbättra den inre naturgasmarknaden. Rapporten skall särskilt behandla i vilken utsträckning direktivets åtskillnads- och tarifferingsbestämmelser har bidragit till att göra tillträdet till gemenskapens gassystem rättvist och icke-diskriminerande. Rapporten skall också behandla eventuella harmoniseringsbehov som inte är förknippade med detta direktiv."

15. Den bilaga vars text återfinns i bilaga II till detta direktiv skall läggas till.

Artikel 3

Direktiv 90/547/EEG och 91/296/EEG skall upphöra att gälla den 1 januari 2003.

Artikel 4

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 2002. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 5

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 6

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

BILAGA I

”BILAGA

(Artikel 3)

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ([1]) och rådets direktiv 93/13/EEG ([2]), skall följande gälla:

a) Medlemsstaterna skall tillförsäkra slutförbrukarna rätten till ett avtal med eltjänstleverantören i vilket följande skall anges:

   — Leverantörens namn och adress.

   — Tillhandahållna tjänster, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.

   — Tillhandahållna underhållstjänster.

   — Hur aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan fås.

   — Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp.

   — Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.

   — Hur det tvistlösningsförfarande som avses i punkt f inleds.

b) Medlemsstaterna skall säkerställa att slutförbrukaren i god tid underrättas om ändringar av avtalsvillkoren, och får säga upp avtalet om de nya villkoren inte kan godtas.

c) Medlemsstaterna skall säkerställa att allmänheten och slutförbrukarna har tillgång till öppen och tydlig information om priser, tariffer och standardavtal för tillgång till och utnyttjande av eltjänster.

d) Medlemsstaterna skall säkerställa att elleverantörerna i slutförbrukarens räkning specificerar sammansättningen av det bränsle som använts för att producera den förbrukade elen. Den relativa kostnaden för de olika bränslen som använts för att producera en enhet el som levererats till slutförbrukaren skall specificeras samt den relativa betydelsen av varje energikälla med hänsyn till produktionen av växthusgaser.

e) Medlemsstaterna skall också vidta lämpliga åtgärder för att skydda utsatta kunder.

f) Medlemsstaterna skall säkerställa att det finns klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av slutförbrukarnas klagomål. De skall anta åtgärder för att säkerställa att tvisterna kan lösas snabbt och rättvist med hjälp av dessa förfaranden. Förfarandena skall innefatta ett system för ersättning och återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i rekommendationen 98/257/EG ([3]).

([1]) EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.
([2]) EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.
([3]) EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.”

BILAGA II

”BILAGA

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ([1]) och rådets direktiv 93/13/EEG ([2]), skall följande gälla:

a) Medlemsstaterna skall tillförsäkra slutförbrukarna rätten till ett avtal med gastjänstleverantören i vilket följande skall anges:

   — Leverantörens namn och adress.

   — Tillhandahållna tjänster, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.

   — Tillhandahållna underhållstjänster.

   — Hur aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan fås.

   — Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp.

   — Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.

   — Hur det tvistlösningsförfarande som avses i punkt e inleds.

b) Medlemsstaterna skall säkerställa att slutförbrukaren i god tid underrättas om ändringar av avtalsvillkoren, och får säga upp avtalet om de nya villkoren inte kan godtas.

c) Medlemsstaterna skall säkerställa att allmänheten och slutförbrukarna har tillgång till öppen och tydlig information om priser, tariffer och standardavtal för tillgång till och utnyttjande av gastjänster.

d) Medlemsstaterna skall också vidta lämpliga åtgärder för att skydda utsatta kunder.

e) Medlemsstaterna skall säkerställa att det finns klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av slutförbrukarnas klagomål. De skall anta åtgärder för att säkerställa att tvisterna kan lösas snabbt och rättvist med hjälp av dessa förfaranden. Förfarandena skall innefatta ett system för ersättning och återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i rekommendationen 98/257/EG ([3]).

([1]) EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.
([2]) EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.
([3]) EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.”